



Handläggare: Matilda Ekström Sundberg
Telefon: 08/ 508 10 035

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
sammanträde 2007-08-30

Inrättande av jobbtorg, remissvar

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner remissvaret.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Inger Outzen
t.f. programchef

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget för 2007 har kommunstyrelsen fått i uppdrag att genomföra ett särskilt projekt för stockholmare som behöver hjälp att komma från bidrag till arbete. Här ingår att erfarenheter från stadsdelsförvaltningarnas olika pågående arbetsmarknadsverksamheter ska utvärderas. De ska utgöra underlag för en samlad policy för stadens arbete med personer som behöver hjälp att gå från bidrag till egen försörjning. I en särskild satsning föreslår stadsledningskontoret (SLK) att fem s.k. jobbtorg inrättas fr.o.m. 2008-01-01 inom fem geografiska områden. Stockholmare som idag behöver försörjningsstöd (socialbidrag) ska ges bättre förutsättningar att få arbete. Arbetsmarknadens aktörer ska genom ett gemensamt arbetssätt få jobbtorgen att vara ingången till stadens samlade resurser för arbetsmarknadsinsatser för olika målgrupper som t.ex. försörjningsstödstagare, SFI-studerande, vuxna flyktingar och anknytningsinvandrare och ungdomar 16-24 år.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsförvaltningens programområde Socialtjänsten.

Bakgrund

Arbetsmarknaden i Stockholm har under senare år blivit allt bättre och arbetslösheten har stadigt minskat. Trots detta finns många personer som av olika skäl inte kan försörja sig genom eget arbete. Det kan vara långtidsarbetslösa, unga personer som varken studerar eller arbetar, långtidssjukskrivna, personer i rehabilitering, förtidspensionärer, flyktingar, personer med missbruksproblem, personer med funktionsnedsättning eller personer som varit beroende av försörjningsstöd länge. Det finns flera olika förklaringar; exempelvis en "mismatch" mellan arbetssökande och lediga jobb, olikhet i uppdrag och regelverk mellan olika myndigheter eller brist på samlad kunskap, avsaknad av gemensamma verktyg

och avsaknad av incitament för samverkan mellan myndigheter.

Staden har under många år haft som ett mål att sänka kostnaderna för försörjningsstöd. Stadens socialtjänst och arbetsmarknadsverksamheter har försökt att organisera verksamheten på olika sätt, har provat nya metoder, arbetat med projekt och utvecklat samverkan med arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Kontakterna med näringslivet har förbättrats i syfte att försöka finna jobb och praktikplatser. Trots stora ansträngningar är det fortfarande en stor grupp människor som står utanför arbetsmarknaden.

Utarbetande av förslaget

Förslaget om jobbtorg har utarbetats i samverkan mellan SLK och socialtjänstförvaltningen. En styrgrupp har bestått av chefer för individ- och familjeomsorg eller motsvarande från stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia, Kista, Skärholmen och Östermalm samt representanter från socialtjänstförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Synpunkter har dessutom inhämtats från personer på stadsdelsförvaltningarna som direkt arbetar med försörjningsstöd, arbetsmarknadsinsatser och flyktingmottagning.

Budget 2007

I kommunfullmäktiges budget för år 2007 är en av de självklara utgångspunkterna att alla som kan arbeta och försörja sig själva - helt eller delvis - ska hjälpas ur bidragsberoende. Beslut har fattats om att "en jobbgaranti ska införas så att alla som idag är beroende av försörjningsstöd på grund av arbetsbrist ska ges en snabb individuell bedömning och garanteras arbete eller utbildning inom fem dagar. Möjligheten att omvandla försörjningsstöd till lärlingslöner ska utredas. Det är också av stor vikt att staden arbetar aktivt med att kontrollera fusk med försörjningsstöd". I budgeten anges att flyktingmottagandet ska förändras i syfte att skapa snabba ingångar till arbetsmarknad och utbildning. En viktig utgångspunkt är att samla arbetsmarknadens aktörer i ett gemensamt arbetssätt så att den arbetssökande lättare kommer i arbete.

Den statliga arbetsmarknadspolitiken

Staten har ett övergripande ansvar för landets arbetsmarknadspolitik. Allt fler kommuner har dock tagit initiativ till olika arbetsmarknadsinsatser. I regeringens vårproposition 2007 lämnas förslag inom arbetsmarknadspolitiken som kommer att få betydelse för kommunerna. Dessa förslag kommer även att påverka stadens arbete med försörjningsstöd. Nedan följer ett antal av de insatser som föreslås:

- Arbetsförmedlingen ska tillhandahålla särskilda insatser för arbetslösa ungdomar som varit inskrivna på arbetsförmedlingen mer än tre månader.
- Jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa från 2007-07-01 vilket bl.a. omfattar arbetslösa med försörjningsstöd som varit inskrivna 18 månader på arbetsförmedlingen.
- S.k. instegsjobb för flyktingar som ska kombineras med SFI-undervisning.
- Försök med s.k. nystartcentra med inriktning på flyktingar där olika statliga myndigheter ska arbeta under samma tak för att flyktingar ska få arbete.

Ett antal personer som berörs av dessa insatser kommer samtidigt att vara aktuella inom socialtjänsten genom att de får försörjningsstöd, genomgår SFI-undervisning eller deltar i stadens introduktionsverksamhet för flyktingar. Senast 2008-01-01 ska ett delvis nytt regelverk för den nationella arbetsmarknadspolitiken vara klart, vilket även innefattar en större omorganisation av arbetsförmedlingen.

Arbetsmarknaden i Stockholm

Stockholms arbetsmarknad har under flera år blivit allt bättre och idag råder den högsta tillväxttakten på drygt fem år, flera nya företag startas och färre går i konkurs. Endast 2,8 % av befolkningen i åldrarna 16-64 år var öppet arbetslösa under mars månad 2007. Antalet öppet arbetslösa i Stockholm har minskat med 11,5 % sen mars 2006 (källa USK). Prognosen är att den goda arbetsmarknaden kommer att fortsätta i Stockholms län under 2007 (källa Länsarbetsnämnden i Stockholm). Eftersom endast en tredjedel av alla lediga jobb anmäls till arbetsförmedlingarna, är det viktigt att arbetslösa söker jobb även på egen hand eller via bemanningsföretag.

Stadens kostnader för ekonomiskt bistånd (inkl introduktionsersättning) nådde sin hittills högsta nivå år 1997 då 1 642 mnkr utbetalades. Under åren 1998 - 2002 minskade kostnaderna, 2003 - 2005 ökade de något för att åter minska under 2006, då det utbetalades 1 150 mnkr, dvs en nästan halv miljard mindre än rekordåret 1997 (källa USK-rapport S 2007:7 Tabell 1). Av månadsstatistiken hittills i år framgår att minskningen fortsatt under 2007.

Huvudsakliga målgrupper för stadens arbetsmarknadsinsatser

Stadens egna arbetsmarknadsinsatser har hittills mest vänt sig till *försörjningsstödstagare, flyktingar* under introduktionstiden och *ungdomar*. Olika arbetsmarknadsinsatser finns också för psykiskt och fysiskt funktionshindrade. OSA (offentligt skyddat arbete) och olika former av praktikplatser erbjuds också genom staden. Ett antal av de personer som erbjudits insatser blir kvar inom staden som timanställda eller får anställning. Andra har gått vidare till utbildningar inom stadens verksamhetsområden.

Enheten för arbete och försörjningsstöd vid Östermalms stadsdelsförvaltning

Enheten för arbete och försörjningsstöd vid Östermalms stadsdelsförvaltning erbjuder insatser till Östermalmsbor som har behov av ekonomiskt bistånd för att bli självförsörjande. Det övergripande målet för verksamheten är - i enlighet med socialtjänstlagen - att stärka den enskildes förutsättningar till självförsörjning och att leva ett självständigt liv oberoende av försörjningsstöd. Alla som är beroende av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet och står till arbetsmarknadens förfogande ska ges en snabb individuell bedömning och en individuell arbetsplan, samt *garanteras en insats inom fem dagar i en heltidsomfattande arbetsverksamhet med obligatorisk närvaro*. Den arbetssökande förbinder sig att under tiden aktivt söka arbete, utbildning, praktik eller lärlingsjobb m.m. Den vanligast förekommande Östermalmsbon som söker försörjningsstöd är en ensamstående man utan barn, inte sällan med lättare psykiska besvär. Enheten har ett nära samarbete med arbetsförmedlingen, försäkringskassan, det lokala näringslivet och andra lokala aktörer.

Flyktingar/invandrare förekommer sällan på Östermalm. Inom enheten för arbete och försörjningsstöd finns dock rutiner för att ta emot flyktingar i den mån de kommer.

Arbetslösa ungdomar som får försörjningsstöd är en prioriterad grupp. Arbetssättet är detsamma som med övriga målgrupper d.v.s. hänvisning till arbetsverksamheten Fokus på Kungsholmen, eller annan praktik/sysselsättning, inom fem dagar. Arbetskonsulenter ska motivera, stödja och vägleda ungdomarna praktiskt i det dagliga arbetssökandet när de deltar i Fokus. I samarbete med arbetsförmedlingen sköter arbetskonsulenter de arbetsmarknadspolitiskt bestämda åtgärderna Kommunalt ungdomsprogram (KUP), Ungdomsgarantin (UG) och offentligt skyddad anställning (OSA). Genom arbetskonsulenter kan praktikplatser (KAP) även ordnas för ungdomar. Arbetskonsulenter arbetar även med ungdomar 15-18 år med särskilda skäl, som fortsätter sina studier men saknar sommararbete.

Tidigare utvecklingsarbete inom staden

Under åren 2002-2006 har flera arbetsmarknadsinsatser bedrivits i projektform inom staden. Projekten har utvärderats på olika sätt. I projektens resultat framgår att skillnaderna i förutsättningar för olika målgrupper att komma ut på arbetsmarknaden är stora. Ålder och utbildningsnivå är faktorer som har störst betydelse. Det som utmärker framgångsrika projekt är bl.a. ett individuellt arbetssätt, att det är lätt att få kontakt med handläggare som inte har flera arbetssökande än vad som är möjligt att hantera individuellt, en god information om arbetsmarknaden och tillgång till individuell studie- och yrkesvägledning (källa: Åke Dahlberg, *Granskning och utvärdering av kommunala arbetsmarknadsprojekt i Stockholms stad*, 2007)

Förslaget om jobbtorg

SLK föreslår att fem s.k. jobbtorg inrättas från 2008-01-01. Syftet är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete och därmed att kostnaderna för försörjningsstöd ska minska. Jobbtorgen ska vara den gemensamma ingången för stadens samlade resurser av arbetsmarknadsinsatser. Jobbtorgen ska ha fokus på arbete och ska inte ha andra uppdrag än att verka för att enskilda personer får arbete eller annan sysselsättning. Jobbtorgen ska inte ansvara för myndighetsutövning. Stadsdelsförvaltningarna, arbetsförmedlingen, försäkringskassan, utbildningsanordnare, enskilda företag och organisationer, som arbetar på uppdrag av staden med arbetslösa personer ska finnas representerade på jobbtorgen.

Målgrupper

Målgrupperna föreslås vara

- Försörjningsstödstagare som 2008-01-01 har försörjningsstöd på grund av arbetslöshet
- Alla nybesök som från 2008-01-01 ansöker om försörjningsstöd av andra skäl, där det finns anledning att utreda den enskildes möjligheter att arbeta.
- SFI-studerande som får försörjningsstöd eller introduktionsersättning.

- Vuxna flyktingar och anknytningsinvandrare där inte sjukdom eller andra tydliga skäl är hinder för att delta på Jobbtorget.
- Ungdomar i åldern 16-24 år som inte går gymnasie- eller högskoleutbildning.

I ett senare skede kan jobbtorgen även tänkas arbeta med

- Personer som under en tid fått försörjningsstöd av andra skäl än arbetslöshet, där det finns skäl att pröva möjligheten att arbeta helt eller delvis.
- Insatser för psykiskt och fysiskt funktionshindrade som inte får försörjningsstöd men som får stöd i andra former från stadsdelen och som behöver insatser för att helt eller delvis komma i arbete.

Utbud

Alla jobbtorg ska ha ett utbud bestående av utredning/kartläggning, studie- och yrkesvägledning, rådgivning, individuell ”coachning”, matchning mot befintliga jobb, SFI-test, förberedande insatser som t.ex. att skriva CV, arbetsträning, praktik, kortare och längre yrkesutbildningar, arbetsförmedlingens utbud, rekryteringsaktiviteter, starta-eget rådgivning.

Organisatorisk placering

Jobbtorgen ska organisatoriskt placeras under kommunstyrelsens ekonomiutskott där samordnade beslut och ekonomiska justeringar som kan behöva göras ska beslutas. Under uppbyggnadsåret 2008 föreslås att SLK administrerar och leder jobbtorgsorganisationen. Jobbtorgssatsningen är under 2008 tänkt att till en del finansieras genom minskade anslag för försörjningsstöd, i storleksordning 10 %. Därutöver är satsningen tänkt att finansieras med arbetsmarknadsmedel som idag går till stadsdelsnämnderna. Detta förutsätter att stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser avslutas eller i någon form förs över till jobbtorgsorganisationen. Undantag görs för medel för OSA, vilka ska gå till stadsdelsnämnderna även i fortsättningen. Därutöver tänker man sig en del av de medel för flyktingmottagande som idag går till stadsdelsnämnderna samt vissa EU-medel.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget, intentionerna och innehållet i verksamheten. Det finns ett antal punkter som behöver utvecklas ytterligare.

Målgrupperna för jobbtorgen föreslås utgöras av alla försörjningsstödstagare som den 1 januari 2008 får försörjningsstöd på grund av arbetslöshetsskäl, alla nybesök som från 1 januari 2008 ansöker om försörjningsstöd av andra skäl, och där det finns anledning att utreda den enskildes möjlighet att arbeta helt eller delvis, SFI-studerande som får försörjningsstöd eller introduktionsersättning, vuxna flyktingar och anknytningsinvandrare där inte sjukdom eller andra tydliga skäl utgör hinder att delta i jobbtorgens verksamhet, samt ungdomar i åldern 16-24 år som inte studerar. Förvaltningen önskar i detta sammanhang ett förtydligande om jobbtorgen enbart ska vända sig till personer som söker försörjningsstöd, eller om de är öppna även för stockholmare som kontaktat sin stadsdelsförvaltning av andra skäl men som har behov av arbete/sysselsättning.

Genom att arbetsmarknadsinsatser och finansieringen för dessa flyttas från stadsdelsnämnderna och en särskild organisation byggs upp under SLK, finns viss risk för att bedömningar om målgrupp för jobbtorgen med tiden kan komma att gå isär. Exempelvis kan en stadsdelsförvaltning anse att en person bör få insatser hos jobbtorget, medan jobbtorgets personal kanske menar att samme person är i för dåligt skick för att vara aktuell för arbetsmarknadsinsatser eller andra insatser från jobbtorget. Den typen av skiljaktiga bedömningar gällande arbetslösa personer är vanliga i relation till arbetsförmedlingen. Om jobbtorgens personal inte vill åta sig "svåra" personer kommer stadsdelsnämnderna att sakna påtryckningsmedel på samma sätt som man har saknat det gentemot arbetsförmedlingarna, eftersom jobbtorgen finansieras med centrala anslag. För att inte hamna i den situationen är det viktigt att stadsdelsnämnderna och -förvaltningarna ges ett reellt inflytande över jobbtorgen.

Jobbtorgen skall enligt förslaget i ett senare skede kunna utvidgas till att även kunna ge insatser för psykiskt och fysiskt funktionsnedsatta, som får stöd i andra former än försörjningsstöd från stadsdelsförvaltningen och som behöver insatser för att helt eller delvis kunna komma in på arbetsmarknaden. Det sägs att formerna för detta måste övervägas då dessa personer inte alltid kan förväntas kunna delta direkt i jobbtorgens olika aktiviteter. Då en stor del av förvaltningens besökare vid Enheten för arbete och försörjningsstöd har psykiska besvär, exempelvis neuropsykiatriska diagnoser, bedömer vi att det i så fall bör finnas medicinsk/psykiatrisk kompetens på jobbtorgen, antingen på plats eller genom möjlighet till konsultation.

För att jobbtorgen ska fungera optimalt är det av största vikt att samverka med arbetsförmedlingen, försäkringskassan och även utbildningsförvaltningen sker direkt på plats. Förvaltningen delar SLK:s uppfattning att arbetsförmedlingen ska finnas ständigt närvarande på jobbtorgen. Samverkan måste fungera väl, och förvaltningen instämmer i att det krävs hög professionalism, tätt samarbete, en gemensam värdegrund, välutvecklade metoder och en tydlig ansvarsfördelning.

Förvaltningen saknar egentligen en motivering till att kommunstyrelsen övertar funktionen som stadens arbetslöshetsnämnd från socialtjänstnämnden och att SLK föreslås administrera och leda jobbtorgsorganisationen, förutom att samordnade beslut och ekonomiska justeringar kommer att göras av kommunstyrelsens ekonomiutskott. Av förslaget framgår att den centrala organisatoriska tillhörigheten är tänkt att gälla endast under uppbyggnadsåret 2008. Med utgångspunkt i stadens nuvarande organisation, där flertalet kommunövergripande sociala verksamheter är placerade under socialtjänstnämnden, skulle en verksamhetsmässig placering där te sig logisk, alternativt under en för ändamålet utvald stadsdelsnämnd.

Stadsdelsnämndens handikappråd anser att det senare tänkta steget av jobbtorgens verksamhet, vilket omfattar bl.a. insatser för psykiskt och fysiskt funktionsnedsatta personer som får stöd i andra former än försörjningsstöd från stadsdelsförvaltningen, bör starta 2009-01-01. Handikapprådet menar att formerna för insatser för psykiskt och fysiskt



funktionsnedsatta bör planeras och preciseras med stor omsorg, då denna målgrupp inte alltid kan förväntas kunna delta direkt i jobbtorgens aktiviteter. Handikapprådet gör vidare bedömningen att arbetsmarknadsinsatser som bedrivits, inom och utanför staden, för denna målgrupp ska beaktas och att de olika handikappförbunden kan bistå med stor kunskap och erfarenhet.

Förvaltningen instämmer i förslaget att kortare förberedande yrkesutbildningar liksom längre anpassade yrkesutbildningar ska kunna erbjudas vid jobbtorgen, men efterfrågar en plan för hur dessa utbildningar ska finansieras.

Bilaga: Stadsledningskontorets förslag.